

1026**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾**

z dnia 23 kwietnia 2004 r.

w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać leśny materiał podstawowy

Na podstawie art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz. U. Nr 73, poz. 761 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać leśny materiał podstawowy podlegający rejestracji w Krajowym Rejestrze Leśnego Materiału Podstawowego, zwany dalej „Krajowym Rejestrem”;
- 2) wymagania, o których mowa w pkt 1, których spełnienie podlega ujawnieniu w Krajowym Rejestrze.

§ 2. Szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać leśny materiał podstawowy, przeznaczony do

produkcji leśnego materiału rozmnożeniowego należącego do kategorii:

- 1) ze zidentyfikowanego źródła określa załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) wyselekcjonowany określa załącznik nr 2 do rozporządzenia;
- 3) kwalifikowany określa załącznik nr 3 do rozporządzenia;
- 4) przetestowany określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej — środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 85, poz. 766).

Minister Środowiska: w z. *K. Szamałek*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 kwietnia 2004 r. (poz. 1026)

Załącznik nr 1**SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA, JAKIE POWINIEN SPEŁNIAĆ LEŚNY MATERIAŁ PODSTAWOWY PRZEZNACZONY DO PRODUKCJI LEŚNEGO MATERIAŁU ROZMNOŻENIOWEGO NALEŻĄCEGO DO KATEGORII ZE ZIDENTYFIKOWANEGO ŹRÓDŁA**

1. Leśny materiał podstawowy przeznaczony do produkcji leśnego materiału rozmnożeniowego należącego do kategorii ze zidentyfikowanego źródła powinien spełniać następujące wymagania:

- 1) stanowić źródło nasion lub drzewostan;
- 2) znajdować się w jednym regionie pochodzenia;
- 3) składać się z osobników, których cechy fenotypowe wskazują na przynależność do jednej populacji;
- 4) być wolnym od organizmów szkodliwych;
- 5) odpowiadać cechom jakościowym, nie niższym niż średnia cech jakościowych dla tego samego gatunku w tym samym regionie pochodzenia, pod względem:
 - a) prostości strzały,
 - b) ugaźnienia,
 - c) stopnia oczyszczenia pnia,
 - d) skrętu włókien,
 - e) liczby drzew z rozwidlonym pniem;
- 6) znajdować się w wieku umożliwiającym ocenę cech fenotypowych i produkcyjnych;
- 7) być przystosowanym do warunków środowiska panujących w regionie pochodzenia, w którym znajduje się leśny materiał podstawowy — w przypadku brzozy brodawkowatej (*Betula pendula* Roth.), brzozy omszonej (*Betula pubescens* Ehrh.), buka zwyczajnego (*Fagus sylvatica* L.), czereśni ptasiej (*Prunus avium* L.), dębu bezszypułkowego (*Quercus petraea* Liebl.), dębu omszonego (*Quercus pubescens* Willd), dębu szypułkowego (*Quercus robur* L.), grabu zwyczajnego (*Carpinus betulus* L.), jesionu wyniosłego (*Fraxinus excelsior* L.), jodły pospolitej (*Abies alba* Mill.), klonu jaworu (*Acer pseudoplatanus* L.), klonu zwyczajnego (*Acer platanoides* L.), lipy drobnolistnej (*Tilia cordata* Mill.), modrzewia europejskiego (*Larix decidua* Mill.), olszy czarnej (*Alnus glutinosa* Gaertn.), olszy szarej (*Alnus incana* Moench.), sosny limby (*Pinus cembra* L.), sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris* L.), świerka pospolitego (*Picea abies* Karst.) oraz topoli (*Populus* spp.);

- 8) posiadać możliwości produkcyjne nie niższe niż średnia możliwości produkcyjnych drzew tego samego gatunku, w tym samym regionie pochodzenia i w tych samych warunkach siedliskowych;
- 9) być oznaczonym w terenie przez wykonanie na obrzeżnych oraz narożnych drzewach, na wysokości 1,5 m na całym obwodzie pnia, w formie przerywanej poziomej linii o szerokości 10 cm, farbą olejną koloru jasnożółtego, przy czym oznaczenie powinno być wykonane w sposób zapewniający zachowanie widoczności pomiędzy oznaczonymi drzewami;
- 10) w przypadku źródła nasion — nie być przeznaczonym do produkcji leśnego materiału rozmnożeniowego należącego do gatunku brzoza brodawkowata (*Betula pendula* Roth.), buk zwyczajny (*Fagus sylvatica* L.), dąb bezszypułkowy (*Quercus petraea* Liebl.), dąb szypułkowy (*Quercus robur* L.), jodła pospolita (*Abies alba* Mill.), modrzew europejski (*Larix decidua* Mill.), olsza czarna (*Alnus glutinosa* Gaertn.), sosna limba (*Pinus cembra* L.), sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris* L.) oraz świerk pospolity (*Picea abies* Karst.);
- 11) w przypadku drzewostanu:
- a) zajmować powierzchnię nie mniejszą niż:
- 2 ha — w przypadku brzozy brodawkowatej (*Betula pendula* Roth.), buka zwyczajnego (*Fagus sylvatica* L.), dębu bezszypułkowego (*Quercus petraea* Liebl.), dębu szypułkowego (*Quercus robur* L.), jodły pospolitej (*Abies alba* Mill.), modrzewia europejskiego (*Larix decidua* Mill.), olszy czarnej (*Alnus glutinosa* Gaertn.), sosny limby (*Pinus cembra* L.), sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris* L.) oraz świerka pospolitego (*Picea abies* Karst.),
- 1 ha — w przypadku pozostałych gatunków drzew,
- b) być wolnym od drzew chorych, porażonych przez organizmy szkodliwe, a także drzew wadliwie ukształtowanych.
2. Ujawnieniu w Krajowym Rejestrze podlega spełnienie przez leśny materiał podstawowy wymagań określonych w ust. 1 pkt 4 i 6.

Załącznik nr 2

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA, JAKIE POWINIEN SPEŁNIAĆ LEŚNY MATERIAŁ PODSTAWOWY, PRZEZNACZONY DO PRODUKCJI LEŚNEGO MATERIAŁU ROZMNOŻENIOWEGO NALEŻĄCEGO DO KATEGORII WYSELEKCJONOWANY

1. Leśny materiał podstawowy przeznaczony do produkcji leśnego materiału rozmnożeniowego należącego do kategorii wyselekcjonowany powinien spełniać następujące wymagania:

- 1) stanowić drzewostan;
- 2) znajdować się w jednym regionie pochodzenia;
- 3) składać się z osobników, których cechy fenotypowe wskazują na przynależność do jednej populacji;
- 4) być wolnym od organizmów szkodliwych;
- 5) być położonym w miejscu uniemożliwiającym krzyżowanie się ze słabszym o niższej bonitacji lub jakości drzewostanem tego samego gatunku oraz z drzewostanem spokrewnionych gatunków lub odmian, które mogą krzyżować się z gatunkiem, z którego składa się drzewostan;
- 6) składać się co najmniej ze 150 osobników rozmieszczonych w sposób umożliwiający swobodny przepływ ich genów i zapobiegający lub ograniczający możliwość samozapylenia;
- 7) zajmować powierzchnię nie mniejszą niż:
 - a) 5 ha — w przypadku buka zwyczajnego (*Fagus sylvatica* L.), dębu bezszypułkowego (*Quercus petraea* Liebl.), dębu szypułkowego (*Quercus robur* L.), jodły pospolitej (*Abies alba* Mill.), so-

sny zwyczajnej (*Pinus sylvestris* L.) oraz świerka pospolitego (*Picea abies* Karst.),

- b) 2 ha — w przypadku pozostałych gatunków;

8) znajdować się w wieku umożliwiającym ocenę cech fenotypowych i produkcyjnych, a w szczególności:

- a) co najmniej 100 lat — w przypadku buka zwyczajnego (*Fagus sylvatica* L.), dębu bezszypułkowego (*Quercus petraea* Liebl.), dębu szypułkowego (*Quercus robur* L.),

- b) co najmniej 80 lat — w przypadku jesionu wyniosłego (*Fraxinus excelsior* L.), jodły pospolitej (*Abies alba* Mill.), sosny czarnej (*Pinus nigra* Arnold) sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris* L.) oraz świerka pospolitego (*Picea abies* Karst.),

- c) co najmniej 60 lat — w przypadku daglezi zielonej (*Pseudotsuga menziesii* Franco), modrzewia europejskiego (*Larix decidua* Mill.) oraz sosny wejmutki (*Pinus strobus* L.),

- d) co najmniej 40 lat — w przypadku brzozy brodawkowatej (*Betula pendula* Roth.), brzozy omszonej (*Betula pubescens* Ehrh.), lipy drobniostnej (*Tilia cordata* Mill.) oraz olszy czarnej (*Alnus glutinosa* Gaertn.);

9) być przystosowanym do warunków środowiska panujących w regionie pochodzenia, w którym znajduje się leśny materiał podstawowy;

- 10) odpowiadać następującym cechom jakościowym, lepszym niż średnia cech jakościowych dla tego samego gatunku w tym samym regionie pochodzenia, pod względem:
- prostości strzały,
 - ugażenia,
 - stopnia oczyszczenia pnia,
 - skrętu włókien,
 - liczby drzew z rozwidlonym pniem,
 - prawidłowego ukształtowania osobników;
- 11) posiadać możliwości produkcyjne wyższe niż średnia możliwości produkcyjnych osobników tego samego gatunku w tym samym regionie pochodzenia i w tych samych warunkach siedliskowych;
- 12) podlegać zabiegom:
- wyznaczeniu granicy drzewostanu przez:
 - oznaczenie obrzeżnych oraz narożnych drzew na wysokości 1,5 m, na całym obwodzie pnia, ciągłą poziomą linią o szerokości 10 cm, farbą olejną lub emulsyjną, koloru jasnożółtego; oznaczenie wykonuje się w sposób zapewniający zachowanie widoczności pomiędzy oznaczonymi drzewami,
 - oznaczenie narożnych drzew wielką literą „N” o wysokości 15 cm, nad linią, o której mowa w tiret pierwsze, farbą olejną lub emulsyjną, koloru jasnożółtego,
 - wyznaczeniu otuliny drzewostanu, jeżeli odległość leśnego materiału podstawowego do najbliższego drzewostanu tego samego gatunku wynosi nie więcej niż 300 m, lub jeżeli leśny materiał podstawowy nie jest ostniony od drzew tego samego gatunku:
 - o szerokości nie mniejszej niż 40 m,
 - oznaczonej w sposób określony w lit. a tiret pierwsze, z tym że szerokość linii wynosi 5 cm,
 - zagospodarowaniu drzewostanu przez:
 - wykonanie cięcia sanitarno-selekcyjnego przez usunięcie drzew nieodpowiadających cechom, o których mowa w pkt 8 i 9, oraz przeredzenie drzewostanu w celu zapewnienia optymalnych warunków wzrostu drzew przeznaczonych docelowo do produkcji leśnego materiału rozmnożeniowego, które oznaczane są, na wysokości 1,5 m, z czterech stron, punktami farbą koloru jasnożółtego,
 - uporządkowanie, w razie konieczności, podrostów i podszytów,
 - zagospodarowanie otuliny przez wykonanie cięcia sanitarno-selekcyjnego otuliny.
2. Leśny materiał podstawowy przeznaczony do produkcji leśnego materiału rozmnożeniowego wykorzystywanego do zakładania upraw pochodnych powinien stanowić potomstwo leśnego materiału podstawowego powstałe w drodze rozmnażania płciowego drzewostanów, o których mowa w ust. 1.
3. Ujawnieniu w Krajowym Rejestrze podlega spełnienie przez leśny materiał podstawowy wymagań określonych w ust. 1 pkt 4 i 8.

Załącznik nr 3**SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA, JAKIE POWINIEN SPEŁNIAĆ LEŚNY MATERIAŁ PODSTAWOWY PRZEZNACZONY DO PRODUKCJI LEŚNEGO MATERIAŁU ROZMNOŻENIOWEGO NALEŻĄCEGO DO KATEGORII KWALIFIKOWANY**

1. Leśny materiał podstawowy przeznaczony do produkcji leśnego materiału rozmnożeniowego należącego do kategorii kwalifikowany powinien spełniać następujące wymagania:
- stanowić drzewa maceczne, plantację nasienną, klon lub mieszankę klonów;
 - w przypadku drzew macecznych:
 - znajdować się w jednym regionie pochodzenia,
 - być wolnym od organizmów szkodliwych,
 - być przystosowanym do warunków środowiska panujących w regionie pochodzenia, w którym znajduje się leśny materiał podstawowy,
 - odpowiadać cechom jakościowym, lepszym niż średnia cech jakościowych dla tego samego gatunku w tym samym regionie pochodzenia, pod względem:
 - prostości strzały,
 - ugażenia,
 - stopnia oczyszczenia pnia,
 - skrętu włókien,
 - liczby drzew z rozwidlonym pniem,
 - prawidłowego ukształtowania osobników,
 - posiadać możliwości produkcyjne wyższe niż średnia możliwości produkcyjnych osobników tego samego gatunku w tym samym regionie pochodzenia i w tych samych warunkach siedliskowych,
 - znajdować się w wieku umożliwiającym ocenę cech fenotypowych i produkcyjnych, a w szczególności:
 - co najmniej 100 lat — w przypadku buka zwyczajnego (*Fagus sylvatica* L.), dębu bezszypułkowego (*Quercus petraea* Liebl.), dębu szypułkowego (*Quercus robur* L.),

- co najmniej 80 lat — w przypadku jesionu wyniosłego (*Fraxinus excelsior* L.), jodły pospolitej (*Abies alba* Mill.), sosny czarnej (*Pinus nigra* Arnold), sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris* L.) oraz świerka pospolitego (*Picea abies* Karst.),
 - co najmniej 60 lat — w przypadku daglezi zielonej (*Pseudotsuga menziesii* Franco), modrzewia europejskiego (*Larix decidua* Mill.) oraz sosny wejmutki (*Pinus strobus* L.),
 - co najmniej 40 lat — w przypadku brzozy brodawkowatej (*Betula pendula* Roth.), brzozy omszonej (*Betula pubescens* Ehrh.), lipy drobnolistnej (*Tilia cordata* Mill.) oraz olszy czarnej (*Alnus glutinosa* Gaertn.),
- g) być oznaczonym w terenie przez wykonanie na wysokości 1,5 m, na całym obwodzie pnia, poziomej linii o szerokości 5 cm, farbą olejną koloru jasnożółtego,
- h) posiadać wybrane dla każdego drzewa matecznego 4 drzewa porównawcze oznaczone numerami 1—4 wykonanymi farbą koloru jasnożółtego,
- i) składać się z osobników oznaczonych w sposób umożliwiający ich identyfikację;
- 3) w przypadku plantacji nasiennej:
- a) składać się z osobników, których cechy fenotypowe wskazują na przynależność do jednej populacji,
 - b) być wolnym od organizmów szkodliwych,
 - c) być przystosowanym do warunków środowiska panujących w regionie pochodzenia, w którym znajduje się leśny materiał podstawowy,
 - d) posiadać możliwości produkcyjne wyższe niż średnia możliwości produkcyjnych osobników tego samego gatunku w tym samym regionie pochodzenia i w tych samych warunkach siedliskowych,
 - e) składać się z klonów lub rodów pochodzących:
 - z drzew matecznych zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze,
 - z regionu pochodzenia, w którym leśny materiał rozmnożeniowy może być wykorzystywany zgodnie z przepisami art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz. U. Nr 73, poz. 761 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 595), zwanej dalej „ustawą”,
 - z regionu pochodzenia, z którego dozwolone jest wykorzystywanie leśnego materiału rozmnożeniowego zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 52 ust. 2 ustawy,
 - z innego regionu pochodzenia — w uzasadnionych przypadkach,
 - f) składać się z klonów lub rodów krzyżujących się według opracowanego dla tej plantacji wzoru krzyżowania,
 - g) być izolowanym w sposób zapobiegający zapyleniu ze źródeł zewnętrznych przez:
 - usunięcie, w odległości nie mniejszej niż 300 m wokół plantacji nasiennej, drzew tego samego gatunku, co wchodzące w skład tej plantacji,
 - otoczenie plantacji nasiennej drzewostanem, a w razie braku takiego drzewostanu — nasadzenie sztucznej otuliny wokół plantacji nasiennej, w terminie nie późniejszym niż 1 rok przed założeniem tej plantacji,
 - w przypadku plantacji nasiennej założonej na gruncie stanowiącym uprzednio grunt rolny — usytuowanie tej plantacji w odległości nie mniejszej niż 1 km od najbliższego drzewostanu tego samego gatunku, a w kierunku zachodnim i północno-zachodnim — w odległości nie mniejszej niż 1,5 km,
 - h) być założonym na odpowiednio przygotowanej i pielęgnowanej glebie, jednak niższej od optymalnej dla odpowiedniego gatunku o jedną klasę bonitacji,
 - i) podlegać przerzedzaniu, jeżeli korony drzew wchodzących w skład plantacji nasiennej stykają się lub zacinają;
- 4) w przypadku klonów:
- a) znajdować się w wieku umożliwiającym ocenę cech fenotypowych i produkcyjnych,
 - b) być przystosowanym do warunków panujących w regionie pochodzenia, w którym znajduje się leśny materiał podstawowy,
 - c) być wolnym od szkód ze strony grzybów, owadów i innych organizmów szkodliwych,
 - d) odpowiadać cechom jakościowym lepszym niż średnia cech jakościowych dla tego samego gatunku w tym samym regionie pochodzenia, pod względem:
 - prostości strzały,
 - ugałęzienia,
 - stopnia oczyszczenia pnia,
 - skrętu włókien,
 - liczby drzew z rozwidlonym pniem,
 - prawidłowego ukształtowania osobników,
 - e) posiadać możliwości produkcyjne wyższe niż średnia możliwości produkcyjnych osobników tego samego gatunku w tym samym regionie pochodzenia i w tych samych warunkach siedliskowych,
 - f) odpowiadać wymaganiom, które decydują o przydatności leśnego materiału podstawowego ze względu na jego przeznaczenie, w szczególności pod względem jakości drewna,
 - g) składać się z osobników oznaczonych w sposób umożliwiający ich identyfikację;

- 5) w przypadku mieszanek klonów:
- a) znajdować się w wieku umożliwiającym ocenę cech fenotypowych i produkcyjnych,
 - b) być przystosowanym do warunków panujących w regionie pochodzenia, w którym znajduje się leśny materiał podstawowy,
 - c) być wolnym od szkód ze strony grzybów, owadów i innych organizmów szkodliwych,
 - d) odpowiadać cechom jakościowym lepszym niż średnia cech jakościowych dla tego samego gatunku w tym samym regionie pochodzenia, pod względem:
 - prostości strzały,
 - ugałęzienia,
 - stopnia oczyszczenia pnia,
 - skrętu włókien,
 - liczby drzew z rozwidlonym pniem,
 - prawidłowego ukształtowania osobników,
 - e) posiadać możliwości produkcyjne wyższe niż średnia możliwości produkcyjnych osobników tego samego gatunku w tym samym regionie pochodzenia i w tych samych warunkach siedliskowych,
 - f) odpowiadać wymaganiom, które decydują o przydatności leśnego materiału podstawowego ze względu na jego przeznaczenie, w szczególności pod względem jakości drewna,
 - g) składać się z osobników oznaczonych w sposób umożliwiający ich identyfikację,
 - h) składać się z odpowiedniej dla zapewnienia istotnej różnorodności genetycznej liczby klonów.
2. Ujawnieniu w Krajowym Rejestrze podlega spełnienie przez leśny materiał podstawowy wymagań określonych w ust. 1 pkt 2 lit. b i f, pkt 3 lit. b i f, pkt 4 lit. a i c oraz pkt 5 lit. a, c i h.

Załącznik nr 4**SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA, JAKIE POWINIEN SPEŁNIAĆ LEŚNY MATERIAŁ PODSTAWOWY, PRZEZNACZONY DO PRODUKCJI LEŚNEGO MATERIAŁU ROZMNOŻENIOWEGO NALEŻĄCEGO DO KATEGORII PRZETESTOWANY**

1. Leśny materiał podstawowy przeznaczony do produkcji leśnego materiału rozmnożeniowego należącego do kategorii przetestowany powinien spełniać następujące wymagania:
- 1) stanowić drzewostan, drzewa mateczne, plantacje nasienną, klon lub mieszankę klonów;
 - 2) w przypadku drzewostanu spełniać wymagania określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
 - 3) w przypadku drzew matecznych, plantacji nasienych, klonów lub mieszanek klonów spełniać wymagania określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia;
 - 4) zostać poddany testom;
 - 5) wykazywać statystycznie istotną wysoką wartość w porównaniu do standardów, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 20 ust. 4 ustawy, przynajmniej dla jednej ważnej cechy.
2. Ujawnieniu w Krajowym Rejestrze podlega spełnienie przez leśny materiał podstawowy wymagań określonych w ust. 1 pkt 4 i 8 załącznika nr 2 do rozporządzenia, w ust. 1 pkt 2 lit. b i f, pkt 3 lit. b i f, pkt 4 lit. a i c oraz pkt 5 lit. a, c i h załącznika nr 3 do rozporządzenia.